

Schotland The Great Wilderness

Hiken en kamperen met volle bepakking in de The Great Wilderness in de omgeving van Kinlochewe in Schotland. Je bent een week van huis, maar het voelt als drie weken!

Deze prachtige tocht langs meren, door dalen en over kammen en Munro's van de `grote woestenij` loopt van de ene mooie wildkampeerplek naar de andere.

- 7 dagen hiken over smalle trails en crosscountry
- Spectaculair gebied in de buurt van Letterewe
- Langs meren, door dalen en over kammen
- Munro's inbegrepen

Letterewe

Letterewe is een groot landgoed van enkele tienduizenden hectares aan de noordoostelijke oever van Loch Maree, ten zuidoosten van Poolewe, in Wester Ross, Schotland. Het is een van de wildste, meest afgelegen en dunst bevolkte gebieden van het Verenigd Koninkrijk.

De Letterewe en omringende Easter Ross heeft een Nederlands tintje. In de 70'er jaren kocht de Nederlandse miljardair Paul Fentener van Vlissingen (eigenaar van o.a. de Makro) het Estate. Na veel heibel met Ramblers/outdoor organisaties sloot hij een akkoord zodat o.a. wandelaars over zijn landgoed mogen lopen. Daar staat in wat wel en niet mag en hoe men zich hoort te gedragen. Dit 'Letterewe Accord' was de eerste die dit regelde en heeft model gestaan voor latere akkoorden.

Het Estate is prachtig aangelegd en geharkt, maar het contrast met de omgeving kan niet groter zijn. Het gebied waar veel edelherten leven, is ruig, afgelegen, doorspekt met meren en een aantal Munro's.

Munro's

Een Munro is een Schotse berg of heuvel met een hoogte die minstens 3000 voet ofwel 914,4 meter bedraagt. Deze bergen ontleen hun naam aan Sir Hugh Munro (1856–1919), die als eerste een complete lijst van deze bergen, bekend als *Munro's Tables* opstelde in 1891. De huidige lijst van de Scottish Mountaineering Club telt 282 Munro's.

Wij zullen tijdens onze tocht een paar Munro's aandoen, die als erg afgelegen en middel tot zwaar geklassificeerd zijn.

Bekijk [hier de foto's](#) (externe link).

Martine schreef een [verslag](#) van de pilot reis in april 2024

Een opmerking vooraf

Het gaat hier om een avontuurlijke reis. Er zijn diverse factoren, zoals het weer, de lokale omstandigheden en de fitheid van de groep, die onderweg onze reisplannen kunnen beïnvloeden, hoe goed de reis ook is voorbereid. Onderstaande reisbeschrijving geeft de hoofdlijnen en het karakter van de reis weer. Het is zeer goed mogelijk dat de daadwerkelijke route die wordt gelopen en de munro's die worden aangedaan afwijken van deze beschrijving. De reden voor de aanpassing wordt altijd gecommuniceerd, net als de nieuwe dagetappes en korte termijn planning.

dag 1 Amsterdam - Inverness - Incheril - hike Lochan Fada

Met een rechtstreekse ochtend vlucht vliegen we vanaf Amsterdam naar Inverness. Vanaf het vliegveld rijden we in een kleine anderhalf uur (110 km) naar het startpunt van de hike in Incheril.

Na aankomst verdelen we de groepsspullen en gaan we meteen op pad. Eerst lopen we vrij vlak naar Loch Maree, daar aangekomen slaan we af het zijdal in. We volgen de loop van de rivier, met een kleine waterval tot aan Lochan Fada. De stijging van vandaag zit met name aan het einde en we kunnen ook meteen onze eerste doorwading (of een oversteek met stapstenen) afvinken. We maken kamp op een kiezelstrand direct aan het meer. Het is een idyllische plek, vanaf waar de bewoonde wereld al ver lijkt. Afstand circa 12,5 km, lopen 4,5 uur met 550m stijgen en 300m dalen

Overnachting in tent

dag 2 Lochan Fada - Shenaval

Direct na ons kamp is een klein paadje te zien en typisch Schotse Cairns (steenmannetjes) leiden ons naar de Bealach da Croise top. Om in de vallei te komen dalen we weer wat af, hier is het zompig en is het pad verdwenen. We worden stil van de ruigheid van het landschap en de kans op het treffen van een groep Edelherten is groot. Na een kleine rivier oversteek zien we in de verte het spoor weer en bereiken we Loach an Nid. Tijdens de lunch aan dit meer heb je mooi zicht op de door ijs volledig glad gepolijste rotsplaten. We vervolgen onze weg door het dal, dat eindigt in een boomrijke vallei met veel brem. Hier maken we een keuze: of we lopen richting Shevanal Bothy, een schuil- en jachthut of we stijgen naar onze kampeerplek aan de aan de voet van de An Teallach, waar we morgen onze eerste Munro gaan beklimmen.

Afstand tussen 16,5 en 19,5 km met circa 350 - 450m stijgen en 575m dalen. 4:45 - 5:45 uur looptijd

Overnachting in tent of Bothy (als er plaats is)

dag 3 Shenaval - An Teallach - Shenaval

Munro dag! De An Teallach is een massief waarin 3 Munro's liggen; twee ervan behoren tot de meest ambitieuze toppen voor de Munro Baggers. Voor ons, gewone stervelingen, is het een prachtig en indrukwekkend gebied, waar we onze eerste Munro kunnen scoren. De aanloop vanaf ons kamp of de Bothy is eenvoudig, maar al snel moeten we onze weg vinden door / langs een stabiele puinhelling om op de rug te komen naar Sail Liath (954m). Helaas telt deze niet als officiële Munro. Daarvoor moeten we nog een stukje verder, eerst omlaag naar een zadel en vervolgens strak omhoog naar Stobh Cadha Gobhlach (960m). Yes, een Munro in de pocket! Vanaf hier heb je fantastisch uitzicht over de omgeving en het vervolg van onze route. Indien tijd, energie, omstandigheden en vaardigheden/fitheid van de groep het toelaten lopen we nog een stuk door over de kam richting de volgende toppen. De 1060 meter hoge Sgurr Fiona is een perfecte pyramide van rots, die niet eenvoudig te beklimmen is. De berg staat aan het begin van de lastige traverse naar de 1062 meter hoge Bidein a'Ghlas Thuill.

Afstand kan oplopen tot ruim 13 km, met 1350m stijgen en dalen, looptijd circa 8 uur.

NB Ons doel is in elk geval de Stobh Cadha Gobhlach en vooral genieten, vandaag is pas dag 3 en we zijn nog 4 dagen door ruig terrein onderweg. reken daarvoor op ongeveer 11,5 km met 900m stijgen en dalen en 4:30 looptijd

Overnachting in tent of Bothy

dag 4 Shenaval - Wild Camp

We starten de dag met een meestal makkelijke doorwading van Loch na Sealga delta en volgen dan de kust van het loch noordwaarts. Om op de hoger gelegen vlakte tussen dit loch en Fionn Loch te komen lopen we crosscountry en doorwaden een rivier voor we aan de grootste stijging beginnen. Eenmaal boven worden we beloond met mooi het uitzicht en pikken we weer een trailpad op dat stijgend en dalend tussen grote boulders doorloopt.

Het wordt even zoeken naar een goede tentplek tussen de heidestruiken en talloze moerasveldjes. Niet de alledaagse camping, maar heel bijzonder met heerlijk snelstromend water naast de tenten en uitzicht op de kustlijn, het eiland Lewis en de Atlantische Oceaan!

Afstand circa 12,5 km met 525m stijgen en 250m dalen, looptijd ongeveer 4:15 uur

Overnachting in tent

dag 5 Wild Camp - Lochan-Feith-Mhic-'illean

We vervolgen onze route over de vlakte en stijgen eenvoudig naar de rand. We kijken daar prachtig uit over het grote Fionn Loch. Met de nodige ups en downs dalen we geleidelijk af naar het prachtige landhuis 'Cairnmore'. Na de lunch beginnen we aan de lange makkelijke klim over een echt pad naar Lochan-Feith-Mhic-'illean. Vanavond kamperen we aan het strand met uitzicht op Munro's, welke zullen we morgen beklimmen?

Afstand circa 11,5 km met 675m stijgen en 525 dalen; looptijd circa 3:30 uur

Overnachting in tent

dag 6 Lochan-Feith-Mhic-‘illean - Lochan Fada

Is het weer en de verwachting gunstig en zijn we fit genoeg? Dan lopen we vandaag de koninginne etappe over twee Munro's. De A`Mhaighdean heeft de naam de meest afgelegen van de Munros te zijn, diep in het hart van het Fisherfield Forest. Het is een prachtige kasteelvormige berg met indrukwekkende kliffen en één van de mooiste uitzichtpunten in Groot-Brittannië. Na deze top dalen we af naar een zadel om vervolgens meteen weer te stijgen naar een graat die ons naar BeinnTarsuinn brengt, een Munro van 937m. Een vrij lange afdaling van ruim 600 meter naar ons kamp op het strand van Lochan Fada. Vanuit de tent hebben we zicht op de letterlijke hoogtoppen van vandaag.

De route is deels crosscountry. Hoewel we de meeste maaltijden inmiddels opgegeten hebben en de rugzak lichter is, is het een uitdagende dag door de lengte en hoogtemeters.

Afstand circa 13 km met 900m stijgen en 1100m dalen; looptijd 7 uur.

Overnachting in tent

NB mochten de omstandigheden ongunstig zijn, dan lopen we vandaag en morgen een alternatieve, minder zware route

dag 7 Lochan Fada - Incheril - Inverness

We breken voor de laatste keer ons kamp op en trekken nu langs de andere (oostzijde) van het bergmassief rond de Beinn a` Mhuinidh, die we nog kennen van onze eerste wandeldag. Aan het begin lopen we door een smal dal, later wordt het landschap weer wijds. Een beetje op en neer gaan we iedere dag, maar vandaag dalen we vooral af, iets dat we na de inspanning van gisteren best kunnen waarderen.

Na de wandeling gaan we vanaf Incheril met een taxi terug naar Inverness. Daar is het tijd voor een welverdiende douche!

Afstand 11,5 km, 300m dalen; looptijd ongeveer 3,5 uur.

Overnachting in een guesthouse

dag 8 Inverness - Amsterdam

We staan vroeg op voor de directe vlucht die ons weer naar Amsterdam brengt

Data

Heen	Terug	Prijs	Ticket vanaf
28 sep 2025	05 okt 2025	€ 1095	€ 545

[Boeken Optie](#)

Bij de prijs inbegrepen

- * luchthaven transfers indien de vlucht via Nunatak is geboekt als groepsaankomst
- * alle overige (groeps-)transport tijdens de reis
- * drie maaltijden per dag tijdens de trekdagen
- * gebruik van keukengerei (ook bestek, bord, etc.)
- * overnachtingen in tweepersoonstenten tijdens de trek
- * overnachting in guesthouse op de laatste dag obv twee- of driepersoonskamer
- * Nederlandse reisbegeleiding
- * medicijn- / EHBO-kit
- * satellietcommunicator
- * on-line voorbereidingsbijeenkomst
- * on-line foto album
- * reserveringskosten
- * bijdrage Reisgarantieregeling VZR Garant

Niet bij de prijs inbegrepen

- * retourvlucht Amsterdam-Inverness (kan via ons geboekt worden)
- * vervoer naar en van Schiphol
- * maaltijden wanneer niet op trek. Voor de avondmaaltijd, lunch en ontbijt in Inverness moet je rekenen op ± € 60,-- tot € 80,--
- * je favoriete trailfood/snacks (reken op 1 à 2 per dag)
- * persoonlijke uitgaven, souvenirs, frisdranken en alcoholica
- * toeslag eenpersoonstent € 35,--
- * reis- en annuleringsverzekering (voor deze reis heb je een bergsport/bijzondere sporten reisverzekering nodig)
- * eventuele wijzigingskosten € 35,--

Groepsgrootte

Minimaal 5 reizigers
Maximaal 11 reizigers

De reis kan ook vanaf 4 reizigers gegarandeerd worden, er is dan een toeslag op de reissom van € 125,-
- p.p.

Geld

In Schotland kun je niet met Euro's betalen. We komen onderweg niets tegen, dus alleen in Inverness kun je geld uitgeven. Daar kun je pinnen; Engelse ponden wisselen is dus niet nodig.

Reisdocumenten en reisadviezen

Als je korter dan 6 maanden in het Verenigd Koninkrijk als toerist verblijft, heb je vanaf april 2025 naast een geldig (Nederlands) paspoort ook een Electronic Travel Authorisation (ETA) nodig.

De behandeling van je aanvraag duurt 3 werkdagen. Zonder ETA kom je het land niet in; ons advies is daarom de aanvraag in te dienen, zodra wij het vertrek van de reis garanderen.

Een [ETA aanvragen](#) doe je digitaal bij de overheid van het Verenigd Koninkrijk. Dat kan via een app of on-line. Een ETA wordt digitaal gekoppeld aan je paspoort; is 2 jaar geldig en kost 10 British Pound. Voor meer details kun je een Engelstalig [introduction filmpje](#) of [instructiefilmpje](#) van de Britse overheid bekijken.

Na de Brexit zijn de grenscontroles weer ingevoerd, dus zowel bij vertrek als aankomst gaan we door de Douane. Het ouderwetse vakantie gevoel keert meteen terug :-)

Paklijst

Slaapspullen

- ~ lakenzak (fleece of zijde)
- ~ slaapzak (0°C)
- ~ slaapmat
- ~ waterdichte slaapzakhoes (om slaapzak droog in te vervoeren)
- ~ opblaasbaar kussentje (optioneel)

Kleding

- ~ 3x wandelsokken
- ~ 3x ondergoed
- ~ 1x thermo ondergoed (shirt+broek)
- ~ 2x shirts (korte- en lange mouw)
- ~ 1x fleece of warme trui
- ~ 1x trekkingbroek
- ~ 1x dik fleece of softshell (warme buitenlaag)
- ~ wind- en waterdichte (Gore-tex) regenjas
- ~ wind- en waterdichte (Gore-tex) regenbroek
- ~ handschoenen + onderhandschoenen
- ~ waterdichte overhandschoenen (sterk aanbevolen)
- ~ sjaal/buff/bivakmuts/muts/pet
- ~ zwemkleding (optioneel)

Schoenen

- ~ bergschoenen type B/C (waterdicht)
- ~ wandelstokken (sterk aanbevolen)
- ~ teva's (slippers), croqs oid ten behoeve van doorwadingen en op kamp
- ~ gamaschen

Diversen

- ~ rugzak 65 lit +hoes/flightbag
- ~ bivakzak (verplicht, [klik voor voorbeeld](#))
- ~ waterfilter (aanbevolen, [klik voor voorbeeld](#))
- ~ waterfles, waterzak of camelbag (min 1 liter)
- ~ zonnebril
- ~ zakmes
- ~ snacks / tussendoortjes (1 per dag)
- ~ zitlap
- ~ hoofdlamp + batterijen
- ~ pakzakken / vuilniszakken
- ~ muggenhoofdnetje (optioneel)
- ~ camera + accu's (optioneel)
- ~ lectuur (optioneel)
- ~ powerbank (optioneel) Stop deze in je handbagage!
- ~ dagboek + pen (optioneel)
- ~ oordoppen (optioneel)
- ~ reserve bril / lenzen (optioneel)

Documenten/geld

- ~ paspoort + kopie
- ~ reis/bergsport verzekering
- ~ pinpas en optioneel credit card

Toilet artikelen - alles in minimale hoeveelheid

- ~ zeep
- ~ handdoekje
- ~ tandenborstel
- ~ tandpasta
- ~ Nivea / vaseline / lipcare
- ~ zonnebrand crème
- ~ mug/insectwerendmiddel (sterk aanbevolen)
- ~ toiletpapier + afvalzakjes
- ~ kam / borstel (optioneel)
- ~ handen ontsmettingsmiddel (optioneel)

Persoonlijke medicijnen

- * Iboprufeen 400mg en/of
- * Paracetamol
- * Sporttape
- * Second skin (optioneel)
- * Wondontsmetting
- * Pleisters
- * Tekentang
- * Insectenwerend middel

Verzekering

Het afsluiten van een adequate (bergsport)reisverzekering stellen wij verplicht. Een annuleringsverzekering raden wij sterk aan. Beide verzekeringen kun je [regelen via ons](#) of via je eigen verzekeringsmaatschappij. Indien de reisverzekering wordt afgesloten via derden dan dien je voor vertrek volgende gegevens door te geven, bij welke verzekeringsmaatschappij je verzekerd bent, je polisnummer en het alarmnummer. Mocht zich tijdens de reis een probleem voordoen dan kunnen de reisleiding en Nunatak snel handelen.

Categorie trekking 3/4 en categorie rugzak 1

De dagtrajecten op de rugzaktochten hebben een gemiddelde lengte van 15 à 20 km. Er wordt in rustig tempo gelopen, zodat we de tijd hebben om te genieten van de indrukwekkende natuur om ons heen. Een deel van de route is crosscountry, een deel loopt over smalle trails.

De stijging of daling per dag is meestal niet meer dan enkele honderden meters; de dagen met Munro's vormen daarop een uitzondering. Tijdens de tocht treffen we een aantal pittige stijgingen tegen vrij steile en soms glibberige berghellingen met een maximale stijging van 200 meter achter elkaar.

Sneeuw en rul, rotsig of zompig terrein maakt de route plaatselijk zwaar. Vooral in de natte delen is het zoeken van je eigen (beste) weg intensief. Onderweg doorwaden we soms koude rivieren. Meestal is de doorsteek kort en reikt het water niet meer dan kniehoog.

Gezien de zwaarte van de tocht is het zaak om het rugzakgewicht zoveel mogelijk te beperken. Wat de persoonlijke uitrusting betreft denken we aan een maximum van 10 kg. Daar komt nog bij het extra gewicht van de Nunatak - uitrusting (tenten en kookspullen) en van het lichtgewicht voedsel. Je draagt dus voor zes dagen eten en brandstof mee. Daardoor kan het extra rugzakgewicht worden beperkt tot ca. 8 kg.

Tot slot speelt de wisselvalligheid van het weer een belangrijke rol bij de zwaarte van de tocht. De reisleader kan de route aanpassen net als de Munro's die we aandoen naar gelang de condities van het terrein, het weer en de fitheid van de groep. Het gebied biedt veel alternatieve mogelijkheden

Technische vaardigheden zijn niet vereist, maar wel ervaring met rugzaklopen. Soms vergt een Munro een beetje klauterwerk. Tijdens de rugzaktocht zijn we geheel op onszelf aangewezen. De maaltijden maken we zelf klaar. We verwachten van de deelnemers een coöperatieve instelling naar elkaar en naar de groep als geheel. De tocht vraagt een goede conditie en doorzettingsvermogen. De Munro's hebben enkele passages die licht hoogtevrees op kunnen roepen.

Hou rekening met de aanwezigheid van midges (kleine steekvliegjes) teken en in het vroege voorjaar sneeuw(resten).